

Warszawa, 13-05-2024 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk

VII.520.19.2023.MK

Pan
Marcin Łoboda
Sekretarz Stanu
Szef Krajowej Administracji Skarbowej
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi dotyczące projektowanego centralnego systemu informatycznego służącego do wystawiania i gromadzenia faktur ustrukturyzowanych, tj. Krajowego Systemu e-Faktur (dalej: KSeF), który został unormowany ustawą z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1598). Prace nad wdrożeniem systemu nie zostały zakończone i aktualnie proponowany jest późniejszy termin wejścia w życie przedmiotowych regulacji. Jak wynika dodatkowo z informacji udostępnionych na stronie Ministerstwa, audyt Krajowego Systemu e-Faktur wykazał szereg nieprawidłowości, w tym przede wszystkim „źle zaprojektowaną architekturę IT, która wpływała na wydajność, awaryjność, bezpieczeństwo, możliwość utrzymania, dalszy rozwój systemu oraz możliwość jego odtwarzania” .

Mając na uwadze trwające prace nad systemem, uprzejmie przedstawiam uwagi wyrażone przez przedsiębiorców w skargach kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich.

Wnioskodawcy wyrażają obawy związane z szerokim zakresem danych gromadzonych w Krajowym Systemie e-Faktur, które to informacje mogą odnosić się do tajemnicy handlowej przedsiębiorstwa (zob. art. 106e ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług; Dz. U. z 2024, poz. 361; dalej: ustawa o podatku od towarów i usług). Dostęp do danych zawartych w systemie przewidziany jest natomiast dla podmiotów korzystających z systemu (art. 106nb ustawy o podatku od towarów i usług) oraz właściwych organów państwowych (art. 35 ust. 3 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej; Dz. U. z 2023 r., poz. 615). Wątpliwości podnoszone przez przedsiębiorców odnoszą się zatem przede wszystkim do kwestii zapewnienia bezpieczeństwa danych gromadzonych w centralnym systemie. Jak wynika ze skarg, „do centralnego systemu mają być wysyłane informacje przedsiębiorców o tym co, komu i za ile sprzedają. I to na skalę całego kraju, a to są przecież informacje stanowiące ściśle strzeżoną tajemnicę handlową każdego przedsiębiorstwa. W nowym systemie wszystkie te informacje znajdą się w jednym miejscu”.

Należy w tym miejscu wskazać, że przedsiębiorcy prowadzą swą działalność w oparciu o tajemnicę przedsiębiorstwa. Zgodnie bowiem z definicją przyjętą w art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r., poz. 1233), przez tajemnicę przedsiębiorstwa należy rozumieć informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób, o ile uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzania nimi podjął, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności. W wyroku z dnia 3

października 2000 r., sygn. akt I CKN 304/00, Sąd Najwyższy przyjął, że "informacja handlowa obejmuje, najogólniej ujmując, całokształt doświadczeń i wiadomości przydatnych do prowadzenia przedsiębiorstwa, nie związanych bezpośrednio z cyklem produkcyjnym" (w doktrynie wskazuje się przykładowo na wykazy kontrahentów, korespondencję handlową, cenę itd.) .

Wymaga przy tym podkreślenia, że Trybunał Konstytucyjny, w wyroku z dnia 11 października 2011 r., sygn. akt P 18/09 wskazał, iż „istota tajemnicy handlowej wiąże się z tym, aby do danych o działalności podmiotu gospodarczego nie miały dostępu inne podmioty gospodarcze, konkurujące na tym samym obszarze działalności gospodarczej. Dostęp do takich danych naruszałby zasadę równoprawnej konkurencji, dając przewagę wspomnianym innym podmiotom gospodarczym”.

Powyższe uwagi przedsiębiorców wydają się istotne z punktu widzenia wolności działalności gospodarczej (art. 20 i 22 Konstytucji), która gwarantuje ochronę tajemnicy handlowej przedsiębiorstwa. Wolność działalności gospodarczej, choć nie ma charakteru absolutnego, to może podlegać ograniczeniom na zasadach wynikających z art. 31 ust. 3 Konstytucji w zw. z art. 22 Konstytucji.

Ponadto, przedstawione sygnały budzą wątpliwości z punktu widzenia prawa do prywatności i ochrony danych osobowych gwarantowanych odpowiednio w art. 47 i 51 Konstytucji, a także przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U UE L. 119.1 ze sprost.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 Konstytucji oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji, gromadzone przez władze publiczne informacje powinny być ograniczone do niezbędnych danych. Należy przy tym podkreślić, że ze standardu konstytucyjnego i europejskiego ochrony danych osobowych wynika konieczność zapewnienia odpowiednich gwarancji ochrony danych osobowych .

W związku z powyższym, uprzejmie przedstawiam wskazane przez przedsiębiorców uwagi. Jednocześnie, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o odniesienie się do tych wątpliwości. W szczególności, uprzejmie proszę o informacje odnośnie do szerokiego zakresu danych gromadzonych w Krajowym Systemie e-Faktur stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, w tym zasad udostępniania danych z centralnej ewidencji, a także zapewnienia bezpieczeństwa tych danych.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/